

2019-12-19
I2019/03414/TP

Infrastrukturdepartementet

Trafikverket

781 89 Borlänge

Uppdrag att göra en översyn av de svenska beredskapsflygplatserna

Regeringens beslut

Regeringen uppdrar åt Trafikverket att göra en översyn av de svenska beredskapsflygplatserna som syftar till att säkerställa beredskap för att samhällsviktiga lufttransporter ska kunna utföras oavsett tid på dygnet. Översynen syftar till att göra en bedömning av det nuvarande systemets effektivitet, funktionalitet och ändamålsenlighet samt ge förslag till eventuella förändringar.

I översynen ska Trafikverket analysera geografiska förhållanden, kostnader för att fortsatt vidmakthålla ett nät av beredskapsflygplatser för samhällsviktiga luftfartstransporter, systemet med frivilliga överenskommelser mellan staten och flygplatshållare samt för och nackdelar med befintlig finansieringsmodell. En utgångspunkt ska vara att statens kostnader inte ökar.

Uppdraget omfattar det statliga basutbudet av flygplatser och icke statliga regionala flygplatser.

Vid uppdragets utförande ska Trafikverket beakta omvärldsutvecklingen och samhällets aktuella och framtida behov av beredskapsflygplatser för att tillgodose behov av samhällsviktiga luftfartstransporter vid framtida kris-situationer samt vid höjd beredskap och ytterst i krig.

Trafikverket ska vidare ta hänsyn till berörda användares olika behov samt relevanta statsstödsregler.

Trafikverket ska vid genomförandet av uppdraget samverka med Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Försvarmakten, Kustbevakningen, Polismyndigheten, Sjöfartsverket, Transportstyrelsen, Kommunalförbundet Svenskt ambulans-flyg, Swedavia AB, Lapland Airport, Sundsvall Timrå Airport och andra berörda myndigheter och organisationer.

Trafikverket ska senast den 31 mars 2020 till Regeringskansliet (Infrastrukturdepartementet) föredra arbetsläget och redovisa en analys och preliminära bedömningar avseende nät av beredskapsflygplatser och finansieringsmodell. Uppdraget, inklusive förslag till eventuella förändringar och åtgärder samt övriga bedömningar, ska slutredovisas till Regeringskansliet (Infrastrukturdepartementet) senast den 15 juni 2020.

Skälen för regeringens beslut

Den senaste översynen av beredskapsflygplatser gjordes 2011 då regeringen uppdrog åt Trafikverket att utreda möjligheten att genom frivilliga överenskommelser säkerställa att det finns ett nationellt nät av flygplatser som dygnet runt håller en grundläggande beredskap för att ta emot luftfartyg som utför akuta eller av annat skäl prioriterade sjuktransporter, räddningsinsatser, uppdrag av betydelse för krisberedskap eller annan samhällsviktig verksamhet (dnr N2011/02029/TE m.fl.). Det nuvarande systemet av beredskapsflygplatser inrättades därefter 2012, bl.a. med utgångspunkt från regeringens beslut den 19 mars 2009 om ett nationellt basutbud av flygplatser (dnr N2009/02391/TR). Bakgrunden till beslutet om ett nationellt basutbud av flygplatser är en ambition att säkerställa ett effektivt och långsiktigt hållbart flygtransportsystem som kan säkerställa en grundläggande interregional tillgänglighet i hela landet.

För att upprätthålla beredskap för samhällsviktiga luftfartstransporter på vissa flygplatser finns sedan 2015, 9 500 000 kronor avsatta på anslag 1:6 Ersättning avseende icke statliga flygplatser inom utgiftsområde 22 Kommunikationer. För närvarande är flygplatser på följande orter beredskapsflygplatser: Stockholm Arlanda, Göteborg Landvetter, Malmö, Umeå, Visby, Åre-Östersund, Luleå, Ronneby, Gällivare, Sundsvall Timrå.

Sedan det befintliga systemet etablerades 2012 har det skett förändringar i omvärlden som påverkat förutsättningarna för beredskapsflygplatserna. Det finns därför behov av att göra en översyn för att bedöma det nuvarande systemets effektivitet, funktionalitet och ändamålsenlighet.

Beredskapen vid flygplatserna åstadkoms i dagens system genom att Trafikverket som utgångspunkt ersätter lönekostnader för tre personer i beredskap upp till beviljad ersättning. Som utgångspunkt ska kostnader förknippade med att öppna flygplatser belasta användarna genom gängse avgifter för landning.

Samhällsviktiga luftfartstransporter stödjer olika samhällsfunktioner, såväl vid normal verksamhet som vid olika krissituationer. Det kan t.ex. gälla ambulans- och sjuktransporter, inspektion från luften av viktig infrastruktur, brandflyg, räddningstjänst och totalförsvaret.

Det finns behov av att få underlag om aktuella kostnader för att upprätthålla beredskapen. Vidare bör relevanta statsstödsfrågor belysas.

På regeringens vägnar

Tomas Eneroth

Roland Bjuremalm

Kopia till

Statsrådsberedningen/SAM
Justitiedepartementet/SSK
Socialdepartementet/FS
Finansdepartementet/BA, OFA och K
Försvarsdepartementet/MFI
Näringsdepartementet/BSÄ, MK och RTL
Miljödepartementet/KL och ME
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
Försvarsmakten
Kustbevakningen
Luftfartsverket
Polismyndigheten
Sjöfartsverket
Socialstyrelsen
Transportstyrelsen
Trafikanalys
Sveriges kommuner och regioner
Swedavia AB
Lapland Airport
Sundsvall Timrå Airport
Kommunalförbundet Svenskt Ambulansflyg